

LBRIS

We know
books

JULES VERNE

UIMITOAREA AVENTURĂ A MISIUNII BARSAC

Ilustrații de Edouard Roux

Traducere și note de Gellu Naum

LITERA
București

PARTEA ÎNTÂI

Capitolul I. <i>Afacerea Central Bank</i>	5
Capitolul II. <i>O călătorie de studiu</i>	23
Capitolul III. <i>Lord Buxton Glenor</i>	36
Capitolul IV. <i>Un articol din Expansiunea Franceză</i>	55
Capitolul V. <i>Un al doilea articol al domnului Amédée Florence</i>	70
Capitolul VI. <i>Al treilea articol al domnului Amédée Florence</i>	82
Capitolul VII. <i>La Sikasso</i>	100
Capitolul VIII. <i>Morilire (Carnetul de note al lui Amédée Florence)</i>	109
Capitolul IX. <i>Din ordin superior (Carnetul de note al lui Amédée Florence)</i> ...	122
Capitolul X. <i>Noua escortă (Carnetul de note al lui Amédée Florence)</i>	136
Capitolul XI. <i>Ce e de făcut?</i>	150
Capitolul XII. <i>Un mormânt, niște oseminte</i>	163

PARTEA A DOUA

Capitolul I. <i>Blackland</i>	183
Capitolul II. <i>În zbor cu toată viteza (Carnetul de note al lui Amédée Florence)</i>	198
Capitolul III. <i>Un tiran (Carnetul de note al lui Amédée Florence)</i>	210
Capitolul IV. <i>De la 26 martie la 8 aprilie</i>	226
Capitolul V. <i>Noua închisoare</i>	240
Capitolul VI. <i>Marcel Camaret</i>	247
Capitolul VII. <i>Uzina din Blackland</i>	263
Capitolul VIII. <i>Un apel în spațiu</i>	276
Capitolul IX. <i>Un dezastru</i>	287
Capitolul X. <i>O idee a lui Amédée Florence</i>	294
Capitolul XI. <i>Ce se afla în dosul ușii</i>	311
Capitolul XII. <i>Harry Killer</i>	320
Capitolul XIII. <i>Noaptea sângeroasă</i>	325
Capitolul XIV. <i>Sfârșitul Blacklandului</i>	335
Capitolul XV. <i>Încheiere</i>	345

PARTEA ÎNTÂI

CAPITOLUL I

AFACEREA CENTRAL BANK

Fără îndoială că îndrăzneța spargere, care a ocupat atâta vreme presa sub numele de „Afacerea Central Bank” și care a avut, timp de două săptămâni, cinstea de a apărea cu litere mari pe prima pagină a ziarelor, n-a fost încă uitată de toată lumea, deși s-au scurs mulți ani de atunci. Într-adevăr, puține crime au stârnit atâta curiozitatea publicului, căci puține au reunit în același grad atracția misterului și amploarea nelegiurii; puține au fost crimele a căror săvârșire să fi cerut atâta îndrăzneală de necrezut și atâta energie sălbatică. Relatarea ei incompletă, dar absolut exactă, se va citi poate cu interes. Dacă povestirea de față nu lămurește absolut toate punctele rămase încă în umbră, ea va aduce măcar unele precizări noi și va îndrepta sau va coordona informațiile uneori contradictorii date de ziare la vremea lor.

Furtul, precum se știe, a avut ca scenă Agenția DK a lui Central Bank, situată lângă Bursa Londrei, la colțul format de Threadneedle street și Old Broad street, condusă pe atunci de Lewis Robert Buxton, fiul lordului cu același nume.

Agenția aceasta constă, în principal, dintr-o încăpere vastă, împărțită în două părți inegale printr-un lung contoar de stejar și întinsă paralel pe cele două străzi care se întâlnesc în unghi drept. În încăpere se intră pe la încrucișarea celor două străzi, printr-o ușă cu geamuri, care taie colțul, și în fața căreia se află un fel de ușă dublă, la același nivel cu trotuarul. Intrând în ea, zărești casa, așezată pe stânga, în dosul unui grilaj făcut din plasă cu ochiuri solide; printr-o ușă, zăbreliță și ea, casa comunică cu biroul propriu-zis, în

care stau funcționarii. Pe dreapta, contoarul de stejar e întrerupt la capăt de o ușiță mobilă care permite, la nevoie, să se treacă din partea destinată publicului în partea rezervată funcționarilor sau viceversa. În fundul acestei din urmă părți se află, mai întâi, lângă contoar, cabinetul șefului agenției, care dă într-o odăiță fără altă ieșire; apoi, de-a lungul peretelui perpendicular pe Threadneedle street, un culoar permite accesul în vestibulul comun întregului imobil căruia îi aparține localul.

Într-o parte, vestibulul acesta trece prin fața lojei portarului și duce în Threadneedle street. Prin cealaltă parte, după ce a deservit scara cea mare, se termină cu o ușă dublă, cu geamuri, care ascunde privirilor din afară intrarea pivnițelor și scara de serviciu aflată în fața ușii acesteia.

Așa arată locul unde s-au desfășurat principalele peripeții ale dramei.

În momentul când ea începe, adică exact la ora cinci fără douăzeci de minute, cei cinci funcționari ai agenției se îndeletniceau cu treburile lor obișnuite. Doi dintre ei sunt adânciți în scripte. Ceilalți trei răspund la trei clienți, cu coatele rezemate pe contoar. Cât despre casier, el face, sub protecția grilajului, socoteala banilor, care, în ziua aceasta de lichidare, ating impozanta sumă de șaptezeci și două de mii șaptezeci și nouă livre, doi șilingi și patru pence, adică un milion opt sute șaisprezece mii trei sute nouăzeci și trei de franci și optzeci de centime.

După cum s-a spus, orologiul agenției arată ora cinci fără douăzeci de minute. Peste douăzeci de minute, deci, agenția se va închide; oblonul de fier va fi coborât; apoi, ceva mai târziu, funcționarii se vor împrăști, ziua lor de lucru fiind încheiată. Din afară, prin geamurile vitrinei, întunecată de amurgul acestei ultime zile de noiembrie, pătrund vuietul înăbușit al trăsurilor și zarva mulțimii.

Exact în clipa aceasta se deschise ușa și intră un bărbat. După ce aruncă o privire rapidă în birou, nou-venitul se întoarce pe jumătate și făcu spre afară, fără doar și poate spre cineva rămas pe trotuar, un gest cu mâna dreaptă, ridicând degetul mare, arătătorul și mijlociul în așa fel încât să indice limpede numărul 3. Chiar dacă le-ar fi atras atenția, funcționarii tot n-ar fi putut vedea gestul acesta pe care îl ascundea ușa întredeschisă, iar dacă l-ar fi văzut, firește că nu s-ar fi gândit să facă vreo legătură între

numărul persoanelor rezemate atunci de contoar și cel al degetelor arătate ca un semnal.

După ce dădu semnalul, dacă semnal era, bărbatul deschise larg ușa, apoi intră în birou, închise ușa și merse să se așeze la rând după unul din clienții veniți înaintea, arătându-și astfel intenția de a aștepta până când clientul acela va termina și va pleca, pentru a spune apoi ce dorește.

Unul din cei doi funcționari liberi se ridică și, îndreptându-se spre el, îl întreabă:

– Doriți ceva, domnule?

– Mulțumesc, am să aștept, răspunse nou-venitul, însoțindu-și răspunsul cu un gest destinat să arate că voia să aibă de-a face numai cu funcționarul lângă care se opri.

Cel care avusese politețea să-l întrebe se așeză iar la loc, fără să mai insiste, și-și văzu de treburi, cu conștiința împăcată după intervenția lui plină de zel și, de fapt, mulțumit că primise un răspuns negativ. Nou-venitul așteptă deci, fără ca nimeni să-i mai dea atenție.

Ciudățenia înfățișării lui ar fi îndreptățit totuși o examinare mai atentă. Nou-venitul era un vlăjgan înalt care, judecând după umerii lui spătoși, trebuia să aibă o forță puțin obișnuită. O minunată barbă blondă îi încadra fața arsă de soare. Iar situația socială nu i se putea ghici după îmbrăcăminte, căci un pardesiu lung, de mătase brută, îl acoperea până la călcâie.

Când clientul în spatele căruia se așezase își termină treburile, omul cu pardesiu îi luă locul și-i vorbi, la rândul său, funcționarului de la Central Bank despre operațiile pe care dorea să le facă. În acest timp, clientul pe care îl înlocuise deschise ușa ce da afară și ieși din agenție.

Ușa aceasta se redeschise imediat, lăsând să intre un al doilea personaj, la fel de ciudat ca și primul, a cărui copie părea oarecum că este. Același statură, aceiași umeri lați, aceeași barbă blondă în jurul unei fețe vizibil arsă de soare, același pardesiu din mătase brută pus peste hainele celui ce-l purta.

Cu acest al doilea personaj, lucrurile se petrecură exact cum se petrecuseră cu copia sa. Ca și el, nou-venitul așteaptă răbdător în spatele unuia din cei doi clienți rezemați încă de contoar, apoi, când îi veni rândul, începu să discute cu funcționarul rămas liber, pe când clientul ieșea în stradă.

Ca și mai adineauri, ușa se redeschise imediat, un al treilea individ își făcu apariția și merse de se așeză în spatele ultimului rămas dintre cei trei clienți inițiali. De statură mijlocie, lat în spete și îndesat, cu fața arămie și întunecată de o barbă neagră, cu hainele acoperite de un lung pardesiu gri, nou-venitul avea totodată și deosebiri și asemănări cu cei doi care, înaintea lui, făcuseră aceeași manevră ca și el.

În sfârșit, când ultimul dintre cei trei clienți aflați de la bun început în agenție își termină treburile și cedă locul, ușa se redeschise imediat și făcu loc la doi bărbați care intrară amândoi odată. Nou-veniții, dintre care unul părea înzestrat cu o putere herculeană, erau îmbrăcați și unul, și altul cu niște lungi paltoane-sac, numite de obicei ulstere, și pe care asprimea vremii nu le justifica încă; și ei, ca și ceilalți trei, aveau fețele destul de bronzate, împodobite cu câte o barbă bogată.

Cei doi își făcură intrarea într-un mod ciudat: cel mai înalt intră primul și se opri imediat în așa fel încât să-și acopere tovarășul care, în acest timp, prefăcându-se că și-a agățat pardesiul, supunea broasca ușii la o misterioasă operație. De altfel, oprirea lui nu dură decât o secundă. Ușa fu repede închisă. Dar, în clipa aceea, dacă mai exista clanța din interior, ceea ce făcea posibilă ieșirea, clanța exterioară dispăruse. Din afară, deci, nimeni nu mai putea să intre în birou. Iar ca să bată în geam ca să i se deschidă nu s-ar fi gândit nimeni, căci un aviz lipit pe ușă, fără știrea celor interesați, anunța publicul că agenția era irevocabil închisă pentru ziua aceea.

Funcționarii habar n-aveau că fuseseră astfel izolați de restul lumii. De altfel, chiar dacă ar fi știut, ei n-ar fi făcut decât să râdă, căci cum s-ar fi putut neliniști în plin oraș, la ora cea mai activă a zilei, când ajungea până la ei eoul vieții intense din stradă de care nu-i despărțea decât o foaie subțire de sticlă?

Ultimii doi funcționari porniră amabili să-i întâmpine pe noii sosiți, căci constataseră că orologiul arăta aproape cinci. Vizita clienților acestora veniți la vreme nepotrivită și pe care, în mai puțin de cinci minute, aveau să aibă dreptul de a-i pofti afară, nu putea deci să dureze mult. Unul din clienții întârziați acceptă serviciile oferite, pe când celălalt, cel înalt, le refuză și ceru să vorbească cu directorul.

– Mă duc să văd dacă e aici, îi răspunse funcționarul și dispăru prin ușa din fundul părții biroului interzisă publicului; dar se reîntoarse imediat.

– Sunteți bun să intrați... propuse el, ridicând placa mobilă de la capătul contoarului.

Omul cu ulster acceptă invitația și pătrunse în cabinetul directorului, pe când funcționarul, după ce închise ușa în urma sa, se întoarse la treburile lui.

Ce s-a petrecut între șeful agenției și vizitatorul său? Funcționarii au declarat mai apoi că nu știau, că nici nu se întrebaseră măcar, și spusele lor trebuiesc socotite exacte. Ancheta s-a redus ulterior doar la ipoteze în privința aceasta, și nici în prezent nu se știe nimic despre scena desfășurată în dosul ușii închise.

Un lucru e sigur însă: nu trecură nici două minute când ușa aceasta se redeschise și omul cu ulster reapăru în prag.

Într-un mod cu totul impersonal, și fără să se adreseze special niciunuia dintre funcționari, el spuse cu un ton perfect calm:

– Vă rog... Domnul director vrea să-i spună ceva casierului.

– Bine, domnule, îi răspunse funcționarul rămas fără client și, întorcându-se, strigă: Store!

– Mr. Barclay?

– Te cheamă șeful.

– Imediat, răspunse casierul.

Cu punctualitatea inerentă oamenilor de profesiunea lui, casierul luă servieta și cei trei saci, conținând, în bilete și numerar, încasările zilei, și le aruncă într-o casă de fier larg deschisă, a cărei ușă grea bufni surd închizându-se; apoi, după ce lăsă geamul ghișeului, ieși din cabina zăbreliță, pe care o încuie cu grijă în urma lui, și se îndreptă spre biroul șefului, în fața căruia îl aștepta străinul. Acesta îi făcu loc și intra imediat după el.

Pătrunzând în birou, Store avu surpriza să constate că cel ce se pretindea că îl chemase nu se afla acolo și că încăperea era goală. Dar nu avu timp să lămurească misterul acesta. Atacat pe la spate, cu gâtulejul prins în cleștele unor mâini de oțel, casierul încercă zadarnic să se zbată, să strige... Măinile ucigașe își accentuară strânsoarea până când, nemaiputând respira, Store se prăbuși leșinat pe covor.

Niciun zgomot nu trădase lupta aceasta sălbatică. În sala cea mare, funcționarii își continuau liniștiți lucrul, patru dintre ei formând tot atâtea grupuri cu clienții de care erau despărțiți de contoar, iar al cincilea fiind absorbit în calculele legate de serviciul său.

Omul cu ulster își îngădui răgazul de a-și șterge fruntea pe care, ici-colo, se iviseră broboane de sudoare, apoi se aplecă peste victimă. În doi timpi și trei mișcări, casierul fu legat și i se vârî un căluș în gură.

Când termină treaba aceasta, omul cu ulster deschise ușa și aruncă o privire în sala cea mare. Satisfăcut de cele văzute, el tuși ușor, vrând parcă să atragă atenția celor patru clienți ciudați care încă mai zăboveau acolo; apoi, când izbuti s-o facă, deschise larg, dintr-o smucitură, ușa care îl ascundea.

Acesta fu semnalul – fără doar și poate convenit dinainte – al unei scene literalmente fantastică. Pe când omul cu ulster străbătea dintr-un salt toată sala și cădea ca un fulger peste calculatorul singuratic, sugrumându-l fără milă, ceilalți patru funcționari sufereau o soartă asemănătoare cu a colegului lor.

Clientul cel mai apropiat de capătul contoarului se năpusti prin golul plăcii mobile aflată acolo și-l doborî la pământ, apucându-l din spate, pe funcționarul aflat în fața lui. Doi dintre ceilalți trei clienți își întinseră brațele peste contoar și le încolăciră pe după gâturile funcționarilor respectivi, izbindu-i fără milă cu capetele de contoarul de stejar. Ultimul dintre ei, cel mai mărunț de statură, neputând să-și înhațe victima de care îl despărțea o distanță prea mare, sări pe deasupra contoarului și-și apucă de gât adversarul cu o violență pe care elanul i-o înzecea.

Niciun strigăt nu fusese scos. Drama nu durase nici măcar treizeci de secunde.

Când cele patru victime își pierdură cunoștința, sugrumătorii continuară până la capăt scoaterea lor definitivă din luptă. Planul fusese minuțios studiat. Totul se desfășură fără greș, fără urmă de șovăire. Din toate buzunarele ieșiră la iveală în aceeași secundă accesoriile necesare. Ca la un semn, chiar dacă victimele ar fi putut muri asfixiate, atacatorii le îndopară gurile cu vată, legându-le pe deasupra. Ca la un semn mâinile victimelor fură duse la spate și legate, picioarele prinse strâns, corpurile înțepenite în multipla strânsoare a unei sârme subțiri de oțel.

Toți își terminară munca în aceeași clipă. Apoi, ca dintr-o singură mișcare, cei cinci atacatori se ridicară.

– Oblonul! comandă cel ce vruse să-l vadă pe directorul agenției și care părea să le fie șef.

Trei dintre bandiți se grăbiră să pună în mișcare manivelele oblonului. Plăcile de tablă începură să coboare, înăbușind treptat zgomotul de afară.

Operația era pe jumătate gata când soneria telefonului răsună brusc.

– Stop! făcu șeful bandei.

Cum oblonul își oprise coborârea, el se apropie de aparat, ridică receptorul și începu convorbirea de mai jos, din care numai jumătate putea fi auzită de cei patru sugrumători rămași acum inactivi.

– Alo!

– Ascult.

– Dumneata ești, Buxton?

– Da.

– Ciudat! Nu-ți recunoșteam glasul.

– E un vâjâit pe fir.

– Nu e de la noi.

– E de aici... Nici eu nu vă recunosc glasul.

– Mr. Lasone.

– A, foarte bine!... Foarte bine!... Acum vă recunosc.

– Spune, Buxton, trăsura a trecut?

– Încă nu, răspunse banditul, după o ușoară ezitare.

– Când vine, spune-i să se întoarcă la Agenția S. Mi s-a telefonat chiar acum că s-a primit un vărsământ important după închidere și după depunerea fondurilor.

– E o sumă mare?

– Destul de mare. Vreo douăzeci de mii de livre.

– Drace!

– Ai să-mi faci serviciul acesta? Pot conta pe dumneata?

– Conțați pe mine.

– Bună seara, Buxton.

– Bună seara.

Străinul puse receptorul în furcă și, timp de o clipă, rămase pe gânduri. Apoi se hotărî brusc și, chemându-și complicii în jurul lui, le spuse cu glas șoptit:

– Să dăm zor, băieți! Și începu să se dezbrace, grăbit. Haide! Dați-mi țealele ăstuia!

Cu degetul, îl arătă pe Store, care zăcea tot leșinat.

Cât ai clipi, Store fu despuiat de hainele pe care agresorul le îmbracă, deși erau cam mici pentru talia lui. Găsind într-unul din buzunare cheia casieriei, el deschise cabina, apoi casa de bani, din care scoase sacii cu monede, servieta cu bancnote și teancurile de titluri.

Abia terminase, când se auzi o trăsură oprindu-se la marginea trotuarului. Câteva clipe mai târziu cineva bătu în geamurile ușii pe jumătate acoperită de oblon.

– Atenție! spuse repede șeful bandei de sugrumători, însoțindu-și cuvintele cu gesturi expresive. Jos pardesiele! Rămâneți în haine, treceți la locuri și fiți cu ochii în patru! Nu-l scăpați pe primul care o intra!... Și fără zgomot!... După aia, încuiați ușa și nu-mi deschideți decât mie!...

Vorbind, el se apropiase de ușă ducând în brațe servieta și câteva pachete cu titluri, pe când trei dintre complici se așezau, la un semn al lui, în locul funcționarilor împinși cu picioarele sub contoar, iar al patrulea se posta lângă intrare. Șeful deschise ușa, cu mână sigură. Zarva străzii păru că sporește brusc.

Într-adevăr, o trăsură de livrare se oprise în fața agenției. În întuneric, i se vedeau lucind felinarele. Birjarul, rămas pe capră, vorbea cu un om care stătea în picioare la marginea trotuarului. Omul acesta, un încasator de la Central Bank, era cel ce bătuse în ușă cu câteva clipe mai înainte.

Fără grabă, evitând trecătorii al căror torent se scurgea neîntrerupt, îndrăznețul bandit străbătu trotuarul și se apropie de trăsură.

– Salut! spuse el.

– Salut! răspunseră ceilalți doi.

Privindu-l pe cel ce le vorbise, birjarul păru mirat:

– Ia te uită!... Nu-i Store! făcu el.

– Azi are zi liberă. Eu îi țin locul, explică pseudocasierul. Apoi, adresându-se încasatorului aflat în picioare lângă el: Ei!... Ne dai o mână de ajutor, prietene?

– La ce?

– La sacii noștri. Azi s-au primit o grămadă de bani. Sunt grei.

– Vezi că eu... spuse încasatorul, șovăind, eu n-am voie să părăsesc trăsura.

– Ei! Pentru un minut!... De altfel, te înlocuiesc eu. Unul din funcționari o să te ajute până când las aici servieta și titlurile.

Încasatorul se depărtă fără să mai stăruie și trecu pragul ușii care se închise în urma lui.

– Acum să ne vedem de treburile noastre, prietene, îi spunea în acest timp birjarului înlocuitorul lui Store. Deschide trăsura.

– Haide! se învoi birjarul.

Lada trăsorii nu avea nicio deschidere în spate sau pe laturi, ci doar o ușiță cu două canaturi de tablă, instalată în dosul caprei birjarului. În felul acesta, riscul furtului era redus la minimum.

Ca să pătrunzi în trăsură, trebuia deci neapărat să răstorni capra, din care o jumătate fusese făcută să se miște în acest scop. Dar, cum nu era vorba decât de vârat câteva pachete într-unul din sertarele de pe laturile trăsorii, birjarul socoti că n-are rost să mai facă munca aceasta și se mulțumi doar să împingă canaturile ușitei.

– Dă servieta, spuse el.

Înainte de a primi servieta cerută, birjarul, pe jumătate culcat peste capră, dispăru până la brâu în interiorul trăsorii, ținându-și echilibrul cu picioarele rămase afară. În poziția aceasta, el nu-și putu vedea așa-zisul coleg urcându-se pe scăriță, apoi de acolo pe capră, și așezându-se în așa fel încât să-l separe de hățuri. Ca și cum ar fi fost curios să vadă ce conținea trăsura, falsul casier își vârî și el, pe deasupra birjarului, partea de sus a corpului, iar brațul lui izbi deodată cu putere în întuneric.

Dacă vreunul din numeroșii trecători care circulau ar fi avut ideea să privească mai de aproape, în momentul acela, ar fi văzut picioarele birjarului înțepenindu-se la fel de brusc pe cât de ciudat, apoi recăzând inerte